

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

26 mai 2011 *

În cauza C-538/09,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258 TFUE, introdusă la 21 decembrie 2009,

Comisia Europeană, reprezentată de doamna D. Recchia și de domnul A. Marghelis, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Belgiei, reprezentat de domnul T. Materne, în calitate de agent,

pârât,

* Limba de procedură: franceza.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii M. Ileșič, E. Levits, M. Safjan (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții să constate că, întrucât nu impune pentru anumite activități efectuarea unui studiu corespunzător privind efectele asupra mediului, deși aceste activități pot afecta un sit Natura 2000, și supune anumite activități unui regim declarativ, Regatul Belgiei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și

floră sălbatică (JO L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109, denumită în continuare „Directiva habitate”).

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

- 2 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din Directiva habitate, obiectul acesteia este să contribuie la menținerea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de pe teritoriul european al statelor membre în care se aplică Tratatul FUE.

- 3 Articolul 3 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Se instituie o rețea ecologică europeană coerentă, care să reunească ariile speciale de conservare, cu denumirea de Natura 2000. Compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I și habitatele speciilor enumerate în anexa II, această rețea permite menținerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor respective.

[...]”

- 4 Articolul 4 din directiva menționată reglementează procedura prin care se urmărește stabilirea rețelei Natura 2000, precum și desemnarea de către statele membre a ariilor speciale de conservare.

- 5 Articolul 6 din Directiva habitate, care stabilește măsurile de conservare pentru aceste arii, prevede la alineatele (2) și (3):

„(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante în sensul obiectivelor prezentei directive.

(3) Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile evaluării respective și în conformitate cu dispozițiile alineatului (4), autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.”

Reglementarea națională

- 6 Legea din 12 iulie 1973 privind conservarea naturii (loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature) (*Moniteur belge* din 11 septembrie 1973, p. 10306), astfel cum

a fost modificată prin Decretul Regiunii Valone din 22 mai 2008 (*Moniteur belge* din 17 iunie 2008, p. 31074, denumită în continuare „Legea privind conservarea naturii”), cuprinde un articol 28 alineatul 2, care are următorul cuprins:

„Interdicțiile generale aplicabile în cadrul sau, dacă este cazul, în afara siturilor Natura 2000, precum și orice alte măsuri de prevenire generale care trebuie să fie luate în cadrul sau, dacă este cazul, în afara siturilor pentru a evita deteriorarea habitatelor naturale și perturbările semnificative care pot afecta speciile pentru care a fost desemnat situl sunt stabilite de Guvern.”

- 7 Legea privind conservarea naturii prevede la articolul 29 alineatul 2:

„Orice plan sau proiect supus cerinței autorizației care, în lumina prevederilor cu caracter normativ din ordinul de desemnare a unui sit Natura 2000, nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ acest sit, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, este supus evaluării efectelor prevăzute de legislația care reglementează evaluarea efectelor asupra mediului în regiunea valonă în funcție de obiectivele de conservare ale sitului și potrivit modalităților stabilite de guvern.

[...]”

- 8 Decretul Regiunii Valone din 11 martie 1999 privind autorizația de mediu (*Le décret de la Région wallonne du 11 mars 1999 relatif au permis d’environnement*) (*Moniteur belge* din 8 iunie 1999, p. 21114), în versiunea sa aplicabilă prezentului litigiu (denumit în continuare „Decretul din 11 martie 1999”), prevede la articolul 3:

„Instalațiile și activitățile sunt enumerate în rubrici și sunt repartizate în trei clase (clasa 1, clasa 2 și clasa 3), în funcție de importanța descrescătoare a impactului lor asupra omului și asupra mediului, precum și în funcție de posibilitatea de a fi încadrate în condiții generale, sectoriale sau integrale.

A treia clasă reunește instalațiile și activitățile care au un impact redus asupra omului și asupra mediului, pentru care Guvernul a stabilit condiții integrale.

[...]

Guvernul poate stabili criterii care permit declarantului să determine dacă unitatea în fază de proiect din clasa 3 este în măsură să respecte condițiile integrale. În cazul în care aceste condiții nu pot fi respectate, unitatea trece în clasa 2 și declarantul formulează o cerere pentru acordarea unei autorizații de mediu pentru clasa 2. În acest caz, guvernul stabilește informațiile care trebuie să fie anexate cererii pentru acordarea autorizației de mediu.”

- 9 Articolul 10 alineatul 1 din Decretul din 11 martie 1999 prevede:

„Nimeni nu poate exploata o unitate din clasa 1 sau din clasa 2 fără a avea autorizație de mediu.

[...]”

- 10 Articolul 11 alineatul 1 din acest decret prevede:

„Nimeni nu poate exploata o unitate din a treia clasă fără să fi dat o declarație prealabilă.

[...]”

11 Articolul 13 este formulat după cum urmează:

„Autoritatea locală a comunei pe teritoriul căreia este situată unitatea în fază de proiect are competența de a primi declarații și de a fi sesizată cu cereri pentru acordarea autorizațiilor de mediu.

[...]”

12 Ordinul guvernului valon din 4 iulie 2002 de adoptare a listei proiectelor supuse studiului privind efectele potențiale și a instalațiilor și activităților clasificate (L'arrêté du gouvernement wallon du 4 juillet 2002 arrêtant la liste des projets soumis à étude d'incidences et des installations et activités classées) (*Moniteur belge* din 21 septembrie 2002, p. 42502), în versiunea aplicabilă prezentului litigiu (denumit în continuare „Ordinul din 4 iulie 2002”), prevede la articolul 2 alineatul 1:

„Proiectele supuse studiilor privind efectele potențiale și instalațiile și activitățile clasificate sunt enumerate în lista care figurează în anexa I la prezentul ordin.”

13 Anexa I la Ordinul din 4 iulie 2002 enumeră un anumit număr de proiecte, instalații sau activități care nu sunt supuse studiului privind efectele asupra mediului, printre care, în acțiunea sa, Comisia are în vedere în mod specific următoarele proiecte, instalații sau activități:

— orice clădire sau orice altă infrastructură cu funcție de adăpost care nu este menționată la rubrica 01.20.01.01, cu o capacitate de la 4 la 500 de animale, destinată activităților de creștere sau de îngrășare din cadrul sectorului agricol al creșterii bovinelor de 6 luni sau mai mari, de la rubrica 01.20.01.02.01;

- depozitarea în vrac sau în siloz a cerealelor, a semințelor și a altor produse destinate furajării animalelor, cu excepția paielor și a fânului, la o capacitate mai mare de 50 m³, de la rubrica 01.49.01.01;

- instalațiile de distribuire a combustibililor lichizi pe bază de hidrocarburi al căror punct de inflamabilitate este mai mare de 55°C și mai mic sau egal cu 100°C, pentru vehicule cu motor, în scopuri comerciale altele decât vânzarea către public, cum ar fi distribuirea combustibililor pe bază de hidrocarburi destinați alimentării unui parc de vehicule aflat în gestiune proprie sau deținut pe cont propriu, având cel mult două pompe și în măsura în care capacitatea de stocare a depozitului de combustibili pe bază de hidrocarburi este mai mare sau egală cu 3 000 de litri și mai mică de 25 000 de litri, de la rubrica 50.50.01, și

- unitatea de epurare individuală al cărei echivalent-locuitor este mai mic sau egal cu 20, de la rubrica 90.11.

Istoricul cauzei și procedura precontencioasă

- ¹⁴ În cursul anului 2006, Comisia a primit o plângere prin care era denunțată exploatarea necorespunzătoare a unui grajd de vite industrial situat pe teritoriul comunei Philippeville, în regiunea valonă (Belgia), la granița cu situl Natura 2000 denumit „Bassin de Fagnard de l’Eau blanche en aval de Mariembourg”, desemnat ca arie specială de conservare.
- ¹⁵ În plângerea sa, petentul descria deteriorarea gravă a mediului din acest sit Natura 2000 de către efluenții proveniți de la grajdul de vite în cauză, fapt care, potrivit petentului, amenința mai multe specii menționate în anexa la Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 103, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 77) și în anexa la Directiva habitate.

- 16 Prin scrisoarea din 23 august 2006, Comisia a invitat Regatul Belgiei să îi transmită observațiile sale privind respectarea cerințelor stabilite la articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate.
- 17 Văzând răspunsul formulat de Regatul Belgiei, Comisia a considerat că, în mod efectiv, legislația belgiană nu era conformă cu cerințele stabilite la articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate, din moment ce nu impunea o evaluare a efectelor asupra mediului și prevedea un regim declarativ pentru anumite activități, deși acestea pot afecta un sit Natura 2000.
- 18 După ce, la 23 martie 2007, a pus în întârziere Regatul Belgiei, solicitându-i să își prezinte observațiile, la 6 mai 2008, Comisia a emis un aviz motivat prin care a invitat acest stat membru să ia măsurile necesare pentru a se conforma avizului menționat în termen de două luni de la primirea acestuia.
- 19 La 11 iulie 2008, Regatul Belgiei a răspuns la acest aviz motivat, arătând că exploatarea agricolă aflată în discuție la început a fost echipată între timp cu o stație de epurare și că nu mai exista nicio deversare către situl Natura 2000 în cauză. Acest stat membru a adăugat că, în prezent, Legea privind conservarea naturii cuprinde un articol 28 alineatul 2, ai cărui termeni sunt menționați la punctul 6 din prezenta hotărâre, și că un ordin prin care se urmărea punerea în aplicare a acestei prevederi se afla în curs de adoptare definitivă.
- 20 În urma unei „reuniuni pachet” care a avut loc la 17 martie 2009 între Regatul Belgiei și Comisie, la 5 mai 2009 acest stat membru a completat răspunsul său la avizul motivat, furnizând informații cu privire la actele cu putere de lege și la actele administrative adoptate de Regiunea Valonă pentru a evita orice risc de a afecta mediul.

- 21 Considerând că aceste prevederi nu permit să se asigure un caracter sistematic al evaluării efectelor asupra sitului protejat, potrivit cerinței articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, Comisia a formulat prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

Argumentele părților

- 22 Comisia subliniază că, potrivit articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, autoritățile naționale nu pot autoriza realizarea unui plan sau a unui proiect decât după efectuarea unei evaluări a efectelor asupra mediului, care trebuie să evidențieze impactul real sau potențial al planului sau al proiectului asupra sitului protejat.
- 23 Atunci când criteriile de excludere a unei categorii de planuri sau de proiecte nu sunt suficiente pentru a garanta cu certitudine că planurile sau proiectele respective vor fi lipsite de efecte negative semnificative în ceea ce privește integritatea sitului protejat, o astfel de evaluare ar trebui să aibă loc, potrivit Comisiei, în mod sistematic.
- 24 În cauză, rezultă din articolul 29 alineatul 1 din Legea privind conservarea naturii că planurile sau proiectele care nu sunt supuse cerinței autorizației de mediu, printre care figurează categoriile de planuri și de proiecte supuse unei simple declarații date în fața administrației locale, nu necesită o evaluare a efectelor asupra mediului.

- 25 Or, această excludere de la obligația de a efectua o astfel de evaluare pentru planurile și pentru proiectele supuse unui regim declarativ nu ar fi fondată pe un criteriu obiectiv. Astfel, nu ar putea fi exclus ca activitățile care se situează sub limitele stabilite prin Ordinul din 4 iulie 2002 să aibă un impact semnificativ asupra sitului în cauză.
- 26 În această privință, Comisia are în vedere activitățile și instalațiile menționate la punctul 13 din prezenta hotărâre și arată că o crescătorie de 500 de bovine poate avea efecte asupra unui sit dat, din cauza deversării efluenților pe care îi generează, cu toate că aceste deversări nu ar avea efecte asupra unui alt sit.
- 27 În memoriul în replică, Comisia adaugă că, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe posibilitatea de a trece unități din a treia clasă în a doua clasă, articolul 3 al cincilea paragraf din Decretul din 11 martie 1999 atribuie această responsabilitate declarantului, în timp ce, conform articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, este obligația autorităților naționale competente să verifice, prin intermediul unui studiu adecvat, dacă planurile și proiectele nu aduc atingere integrității sitului în cauză. În fond, ar rezulta din articolul 3 al cincilea paragraf menționat că trecerea din a treia clasă în a doua clasă este legată de imposibilitatea de a respecta condițiile integrale, iar nu de riscul la care este supus un sit Natura 2000.
- 28 În plus, interdicțiile generale prevăzute la articolul 28 alineatul 2 din Legea privind conservarea naturii s-ar încadra în articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate, care nu se referă la obligația de a efectua o evaluare a efectelor asupra sitului pentru un proiect nou. În consecință, articolul 28 alineatul 2 menționat nu ar fi suficient pentru a asigura transpunerea articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate.

- 29 Regatul Belgiei subliniază că verificările efectuate de serviciile sale nu indică niciun impact negativ al grajdului de vite menționat în plângere asupra sitului Natura 2000 denumit „Bassin de Fagnard de l’Eau blanche en aval de Mariembourg”.
- 30 Într-un mod mai general, ar rezulta din articolul 3 din Decretul din 11 martie 1999 că a treia clasă de unități, supusă unui regim declarativ, reunește prin definiție instalațiile și activitățile care au un impact redus asupra omului și asupra mediului.
- 31 În plus, exploatarea unei instalații sau a unei activități din a treia clasă ar implica respectarea prevederilor Codului mediului, precum și a condițiilor integrale prevăzute pentru fiecare sector de activitate. Aceste condiții integrale ar urmări reducerea impactului asupra mediului și evitarea cauzării de prejudicii siturilor Natura 2000.
- 32 În plus, atunci când a procedat la stabilirea listei activităților sau a instalațiilor clasificate, Regiunea Valonă ar fi dispus efectuarea unui studiu asupra activităților care pot avea efecte asupra mediului, ținând cont de criteriile stabilite în anexa III la Directiva 85/337/CEE a Consiliului din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO L 175, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 174).
- 33 Pentru a diminua orice risc de a afecta mediul care ar rezulta dintr-o situație imprevizibilă, Decretul din 11 martie 1999 ar prevedea de asemenea posibilitatea schimbării clasei pentru o unitate din a treia clasă, din moment ce acesta nu este în măsură să respecte condițiile integrale care îi sunt aplicabile. Declarantul ar trebui să formuleze în această situație o cerere de acordare a unei autorizații de mediu pentru a doua clasă. În acest caz, autoritatea competentă ar putea, pe baza informațiilor furnizate în cererea de acordare a autorizației, să decidă impunerea unei evaluări a efectelor unității asupra sitului Natura 2000 în cauză.

- 34 Articolul 28 din Legea privind conservarea naturii ar constitui ultimul nivel al protecției. Astfel, alineatul 1 al acestui articol 28 ar prevedea că toți cei care exploatează o unitate sunt ținuti de interdicția generală de a deteriora mediul și de a perturba speciile pentru care au fost desemnate siturile Natura 2000. În ceea ce privește alineatul 2 al articolului 28 menționat, acesta ar permite guvernului să acopere, prin măsuri generale, ansamblul activităților care prezintă riscul de a avea un impact asupra unor situri Natura 2000. Această prevedere ar fi fost pusă în aplicare prin Ordinul guvernului valon din 23 octombrie 2008 de stabilire a măsurilor preventive generale aplicabile siturilor Natura 2000 (l'arrêté du gouvernement wallon du 23 octobre 2008 portant les mesures préventives générales applicables aux sites Natura 2000) (*Moniteur belge* din 27 noiembrie 2008, p. 62636), precum și prin Ordinul guvernului valon din 23 octombrie 2008 de stabilire a anumitor modalități ale regimului preventiv aplicabil siturilor Natura 2000 (l'arrêté du gouvernement wallon du 23 octobre 2008 fixant certaines modalités du régime préventif applicable aux sites Natura 2000) (*Moniteur belge* din 27 noiembrie 2008, p. 62644).
- 35 Dacă suprapunerea acestor prevederi, care ar asigura o protecție eficace a siturilor Natura 2000, s-ar dovedi a fi insuficientă, guvernul valon ar avea oricând posibilitatea de a stabili măsuri generale de protecție aplicabile în afara siturilor Natura 2000, care le-ar completa pe cele privind înseși aceste situri.
- 36 În memoriul în duplică, Regatul Belgiei subliniază că singura limită a aplicabilității articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate este lipsa unor eventuale efecte semnificative asupra ariilor speciale de conservare. Or, autoritățile belgiene se conformează acestei abordări prin intermediul articolului 3 din Decretul din 11 martie 1999.
- 37 În ceea ce privește posibilitatea de trecere a unităților din a treia clasă în a doua clasă, interpretarea Comisiei ar fi eronată, din moment ce declarantul trebuie să se bazeze pe criteriile stabilite de guvernul valon pentru a constata că unitatea în cauză este supusă mai degrabă cerinței autorizației de mediu decât cerinței declarației. Cât despre argumentul potrivit căruia trecerea respectivă este condiționată de respectarea condițiilor integrale, Regatul Belgiei precizează că, ținând cont de reglementarea belgiană, o unitate din a treia clasă, care respectă condițiile integrale care îi sunt

aplicabile, nu va avea efecte asupra sănătății umane și a mediului sau va avea efecte reduse asupra acestora.

- 38 Astfel, prin faptul că a stabilit un regim corespunzător de evaluare a efectelor tuturor activităților care pot avea un impact negativ asupra unui sit protejat, Regatul Belgiei ar fi transpus în mod corect articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate.

Aprecierea Curții

- 39 Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate supune îndeplinirea cerinței evaluării adecvate a efectelor unui plan sau ale unui proiect condiției existenței unei probabilități sau a unui risc ca planul sau proiectul respectiv să afecteze în mod semnificativ situl în cauză. Luând în considerare în special principiul precauției, un asemenea risc există atât timp cât nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că respectivul plan sau proiect afectează situl în cauză în mod semnificativ (a se vedea Hotărârea din 7 septembrie 2004, Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Rec., p. I-7405, punctele 43 și 44, Hotărârea din 20 octombrie 2005, Comisia/Regatul Unit, C-6/04, Rec., p. I-9017, punctul 54, precum și Hotărârea din 13 decembrie 2007, Comisia/Irlanda, C-418/04, Rep., p. I-10947, punctul 226).
- 40 Aprecierea riscului trebuie realizată în lumina caracteristicilor și a condițiilor de mediu specifice ale sitului vizat de un astfel de plan sau proiect (a se vedea Hotărârea Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, citată anterior, punctul 49, precum și Hotărârea din 4 octombrie 2007, Comisia/Italia, C-179/06, Rep., p. I-8131, punctul 35).
- 41 În plus, condiția căreia îi este subordonată evaluarea efectelor unui plan sau ale unui proiect asupra unui anumit sit, care implică faptul că, în caz de îndoială în ceea ce

privește lipsa unor efecte semnificative, trebuie să se procedeze la o asemenea evaluare, nu permite sustragerea de la aceasta a unor categorii de proiecte în baza unor criterii care nu sunt de natură să garanteze că proiectele respective nu sunt susceptibile să afecteze în mod semnificativ siturile protejate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Comisia/Germania, C-98/03, Rec., p. I-53, punctul 41).

- 42 Astfel, posibilitatea de a scuti, în mod general, anumite activități, potrivit reglementării în vigoare, de obligativitatea efectuării unei evaluări a efectelor asupra sitului în cauză nu este de natură să garanteze că respectivele activități nu aduc atingere integrității sitului protejat (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Germania, citată anterior, punctele 43 și 44, și Hotărârea din 4 martie 2010, Comisia/Franța, C-241/08, Rep., p. I-1697, punctul 31).
- 43 Așadar, articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate nu autorizează un stat membru să instituie norme naționale care să excepteze, în mod general, de la obligația de evaluare a efectelor proiectelor de amenajare asupra sitului fie pentru motivul că cheltuielile avute în vedere sunt reduse, fie pentru motivul domeniilor de activitate specifice aflate în discuție (a se vedea Hotărârea din 6 aprilie 2000, Comisia/Franța, C-256/98, Rec., p. I-2487, punctul 39).
- 44 Tot astfel, prin exceptarea în mod sistematic de la procedura de evaluare a efectelor asupra sitului a programelor și a proiectelor de lucrări, de operațiuni sau de amenajări supuse unui regim declarativ, un stat membru nu își îndeplinește obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 martie 2010, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 62).
- 45 În consecință, rezultă din jurisprudența Curții că, în principiu, un stat membru, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, nu poate excepta, în mod sistematic și general, anumite categorii de planuri sau proiecte de la obligația de evaluare a efectelor acestora asupra siturilor Natura 2000 în funcție de domeniul de activitate sau prin instituirea unui regim declarativ.

- 46 În lumina acestor considerații trebuie să se examineze în cauză dacă prevederile adoptate de Regatul Belgiei sunt conforme cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate.
- 47 În această privință, este necesar să se sublinieze că articolul 29 alineatul (2) din Legea privind conservarea naturii prevede că orice plan sau proiect supus cerinței autorizației, care poate afecta un sit Natura 2000 în mod semnificativ, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, este supus evaluării efectelor prevăzute de legislația care reglementează evaluarea efectelor asupra mediului în Regiunea Valonă.
- 48 În același timp, Decretul din 11 martie 1999 prevede că activitățile și instalațiile din a treia clasă trebuie să facă obiectul doar al unei declarații prealabile depuse la autoritatea locală a comunei pe teritoriul căreia este situată unitatea în fază de proiect.
- 49 Comisia deduce din coroborarea acestor prevederi că activitățile și instalațiile din a treia clasă nu sunt supuse cerinței autorizației și că, în consecință, ele nu sunt susceptibile să facă obiectul unei evaluări a efectelor acestora asupra unui sit Natura 2000, fapt care nu este contestat de Regatul Belgiei.
- 50 În această privință, Comisia face trimitere la anexa I la Ordinul din 4 iulie 2002, care precizează care sunt proiectele, instalațiile sau activitățile care nu sunt supuse unei evaluări a efectelor asupra mediului, printre acestea figurând și cele enumerate la punctul 13 din prezenta hotărâre, încadrate la a treia clasă.
- 51 În consecință, Regatul Belgiei a stabilit un regim declarativ care exceptează, în mod general, anumite activități și instalații de la obligația de evaluare a efectelor acestora asupra unui sit Natura 2000. Acest stat membru presupune astfel că planurile sau proiectele supuse acestui regim declarativ nu pot afecta în mod semnificativ un sit protejat.

- 52 În aceste condiții, atunci când un stat membru stabilește un regim declarativ care nu prevede, așadar, o apreciere a riscului în lumina caracteristicilor și a condițiilor de mediu specifice ale sitului vizat, revine statului membru în cauză să demonstreze că prevederile adoptate de acesta permit excluderea, pe baza unor elemente obiective, a faptului că vreun plan sau proiect supus acestui regim declarativ va afecta un sit Natura 2000 în mod semnificativ, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte (a se vedea în acest sens, prin analogie, Hotărârea din 4 martie 2010, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 32).
- 53 Astfel, poate fi dedus din articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate că autoritățile naționale competente pot să renunțe la efectuarea unei evaluări a efectelor unui plan sau ale unui proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea unui sit Natura 2000 doar atunci când se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că acest plan sau proiect va afecta în mod semnificativ situl respectiv, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, punctul 45, precum și Comisia/Irlanda, punctul 238).
- 54 În această privință, Regatul Belgiei face trimitere la articolul 3 din Decretul din 11 martie 1999, potrivit căruia regimul declarativ privește doar instalațiile și activitățile care au un impact redus asupra omului și asupra mediului, pentru care guvernul a stabilit condiții integrale.
- 55 Cu toate acestea, trebuie amintit că chiar și un proiect de dimensiuni reduse poate avea efecte semnificative asupra mediului atunci când este situat într-un loc în care factorii de mediu cum sunt fauna și flora, solul, apa, clima sau patrimoniul cultural sunt sensibili la cea mai mică modificare (a se vedea în acest sens, cu privire la Directiva 85/337, Hotărârea din 21 septembrie 1999, Comisia/Irlanda, C-392/96, Rec., p. I-5901, punctul 66).

- 56 Prin urmare, un stat membru nu poate să considere ca fiind un fapt cert că unele categorii de planuri sau de proiecte, determinate în funcție de domenii de activitate sau de instalații specifice, vor avea, prin definiție, un impact redus asupra omului și asupra mediului.
- 57 În al doilea rând, Regatul Belgiei arată că, atunci când Regiunea Valonă a procedat la stabilirea listei activităților sau a instalațiilor clasificate, aceasta a dispus efectuarea unui studiu privind activitățile care pot avea efecte asupra mediului, ținând cont de criteriile prevăzute în anexa III la Directiva 85/337.
- 58 Or, trebuie să se constate că Regatul Belgiei nu a prezentat acest studiu. În orice caz, astfel cum subliniază Comisia, contrar cerințelor articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, un astfel de studiu prealabil nu poate permite să se prevadă, în principiu, efectele pe care le poate avea asupra unui anumit sit un plan sau un proiect în combinație cu alte planuri sau proiecte.
- 59 În al treilea rând, Regatul Belgiei arată că, conform Decretului din 11 martie 1999, atunci când o unitate din a treia clasă nu este în măsură să respecte condițiile integrale care îi sunt aplicabile, acesta face obiectul unei treceri în a doua clasă. Pe baza informațiilor furnizate de declarant în cererea de acordare a autorizației de mediu pentru a doua clasă, autoritatea competentă ar putea să decidă în aceste condiții impunerea unei evaluări a efectelor unității în fază de proiect asupra sitului Natura 2000 în cauză în funcție de obiectivele de conservare ale acestui sit.
- 60 Cu toate acestea, Regatul Belgiei nu a prezentat nici prevederile condițiilor integrale referitoare la instalațiile și la activitățile vizate de Comisie, nici criteriile care permit declarantului să determine dacă unitatea din a treia clasă în fază de proiect este în măsură să respecte condițiile integrale. În plus, acest stat membru nu explică în ce fel,

în mod concret, aceste prevederi ar permite atenuarea lipsei unei evaluări corespunzătoare a efectelor planurilor sau ale proiectelor asupra sitului protejat.

- 61 În al patrulea rând, Regatul Belgiei invocă normele de aplicare a articolului 28 alineatul 2 din Legea privind conservarea naturii care, în orice caz, ar asigura o protecție eficace a siturilor Natura 2000 în regiunea valonă.
- 62 Cu toate acestea, statul membru menționat se limitează să facă trimitere la cele două ordine ale guvernului valon din 23 octombrie 2008 amintite la punctul 34 din prezenta hotărâre, fără a examina cuprinsul lor sau a explica motivele pentru care aceste ordine sunt, în opinia sa, suficiente pentru a asigura transpunerea articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate.
- 63 În al cincilea rând, Regatul Belgiei menționează de asemenea obligația de a respecta Codul mediului, fără să precizeze însă în mod concret în ce fel prevederile acestui cod coroborate cu condițiile generale ar putea ele însele să asigure protecția mediului.
- 64 Rezultă din cele de mai sus că Regatul Belgiei nu a furnizat informațiile care să permită Curții să verifice dacă prevederile adoptate de acesta sunt suficiente pentru a exclude, pe baza unor elemente obiective, că vreun plan sau proiect supus regimului declarativ afectează un sit Natura 2000 în mod semnificativ, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte.
- 65 În aceste circumstanțe, trebuie să se considere că acțiunea Comisiei este întemeiată.

- 66 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se constate că, întrucât nu impune un studiu corespunzător privind efectele asupra mediului pentru anumite activități, care sunt supuse unui regim declarativ, deși aceste activități pot afecta un sit Natura 2000, Regatul Belgiei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul dispozițiilor articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 67 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Regatului Belgiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Regatul Belgiei a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

- 1) **Întrucât nu impune un studiu corespunzător privind efectele asupra mediului pentru anumite activități, care sunt supuse unui regim declarativ, deși aceste activități pot afecta un sit Natura 2000, Regatul Belgiei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul dispozițiilor articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.**

- 2) **Obligă Regatul Belgiei la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături